

Klimaatcongres toont enorme uitdaging
waar we voor gesteld staan

Alles uit de kast om temperatuurstijging te beperken

Komt het nog goed met ons

klimaat? Wat zijn de consequenties van klimaatverandering? Deze vragen stonden centraal op het klimaatcongres op 30 juni in Maarssen. De gepresenteerde prognoses vertonen, ondanks onzekerheden, een zorgwekkende ontwikkeling. En de bereidheid bij het bedrijfsleven om klimaatbewust te ondernemen, is in het algemeen teleurstellend.

— Jaap van Peperstraten

De waterschappen krijgen concreet met klimaatverandering te maken: stijgende zeespiegel, meer plensbuien, meer water in de rivieren en schuivende veendijken. De eeuwenlange remedie van hogere dijken is om een veelheid aan redenen nu niet meer bruikbaar. Op het klimaatcongres werd niet ingegaan op de positie van de waterschappen, maar des te meer op de nieuwste wetenschappelijke inzichten en op het talmen van politiek en bedrijfsleven als het gaat om concrete actie. Dat het klimaat gaat veranderen en dat de temperatuur gaat stijgen wordt algemeen als zeker verondersteld. De vraag is echter hoe het één en ander zal uitpakken.

Gedurende de dag werd vaak gerefereerd aan de EU-doelstelling de temperatuurstijging tot maximaal twee graden Celsius te beperken. Om dit te bereiken, moet Europa in 2020 dertig procent minder broeikasgasemissies uitstoten dan in 1990. De grote vraag is natuurlijk: is dit haalbaar en betaalbaar? Staatssecretaris Van Geel van VROM (die het congres organiseerde) liet de aanwezigen 's ochtend per video weten dat dat spannend wordt, maar dat hij zich bij het huidige EU-voorzitterschap van Nederland er sterk voor zal maken. "Nederland haalt wel de Kyoto-verplichtingen, maar die vormen niet meer dan een eerste stap. Het gaat juist om de tijd eraan, vanaf 2012. Als

Europa moeten we Amerika er bij zien te betrekken, maar ook landen als China, India en Brazilië. Maar het is niet alleen een taak van de overheid; ook het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties moeten aan de gang."

Vervolgens was het woord aan de wetenschap. Professor Gerbrand Komen van het KNMI waarschuwde dat de aarde en het klimaat ingewikkelde systemen vormen en dat 100 procent zekerheid niet geboden kan worden. Maar hij liet via grafieken zien dat de CO₂-uitstoot de laatste 40 jaar met 30 procent is toegenomen als gevolg van de verbranding van fossiele brandstoffen en dat de temperatuur op aarde de vorige eeuw met 0,6 graden Celsius is gestegen. "Vanaf 1970 is de invloed van de mens hierin aantoonbaar. De vooruitzichten tot het jaar 2100 tonen een mondiale temperatuurstijging aan van tussen de 1,4 en 6 graden Celsius, afhankelijk van de uitstoot van broeikasgassen. Door broeikas effect en uitdroging van de bodem neemt de kans op warme zomers toe en de kans op koele zomers af. Maar ook bij warme zomers neemt de kans op intense neerslag toe."

— Klimaat effecten

— Professor Vellinga van de Vrije Universiteit wees op de noodzaak om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. "Het gaat om het voortbestaan van Nederland.

Het meest waarschijnlijk over 80 jaar is een temperatuurstijging van 3 tot 3,5 graden Celsius. Klimaat effecten zijn onvermijdelijk. Effecten zijn onder meer misoogsten en een toename van rampen en van politieke en maatschappelijke spanningen. Wereldwijde emissiebeperking vermindert deze effecten. In de periode 2050 tot 2100 verdubbelt de concentratie broeikasgassen. Als die concentratie dan nog verder toeneemt, is vele meters zeespiegelstijging het gevolg. Voor Nederland is met name een forse, snelle zeespiegelstijging een bedreiging. De inzet van 30 procent minder broeikasgassen is een minimale doelstelling."

Veel aandacht die dag was er voor de presentatie van het rapport over de kosten van de 30 procent emissiereductie. Dit rapport was in opdracht van de Tweede Kamer opgesteld door het RIVM en het Centraal Planbureau. Hiermee was een antwoord beschikbaar voor de steeds terugkerende vraag wat nu de macro-economische en financiële effecten van de emissiereductie zouden zijn. Het rapport zegt dat de kosten tussen de 0,2 en 0,8 procent van het nationaal inkomen bedragen op voorwaarde dat alle landen meedoen en een wereldwijd systeem van emissiehandel goed werkt. Maar als de ontwikkelingslanden niet meedoen, dan lopen de kosten naar schatting op tot 4,8 procent.

Ook het Nederlandse bedrijfsleven presen-

'Het gaat om het voortbestaan van Nederland'

teerde een advies aan staatssecretaris Van Geel over het in praktijk brengen van emissiereductie. Dit advies was ronduit teleurstellend. Het somde op wat Nederland niet moet doen (geen concurrentievervalsende maatregelen, niet voorop lopen), maar bevatte geen enkel nieuw idee over wat er van het bedrijfsleven verwacht mag worden. Kortom: niet de spirit die nodig is om het klimaatprobleem aan te pakken. Volgens het bedrijfsleven is het wachten op een technologische doorbraak die de problemen oplost, inclusief de optie van kernenergie.

— Duurzame energie

— Jan Oude Lohuis van het Milieu- en Natuurplanbureau van het RIVM ging specifiek in op de haalbaarheid van de 30 procent emissiereductie. Volgens hem is het betaalbaar, gezien de kosten van 0,8 procent van het nationaal inkomen in 2020. Maar, zoals gezegd, dit percentage geldt alleen als de ontwikkelingslanden meedoen en emissiehandel efficiënt werkt. "Hoe minder landen er meedoen, hoe hoger de kosten, maar als we niets doen, kunnen de kosten van klimaatverandering wel zo'n vijf procent van het nationaal inkomen bedragen." De temperatuurstijging in 2090 beperken tot twee graden Celsius is volgens hem haalbaar, maar dan moet wel alles uit de kast gehaald worden: energiebesparing en andere

vormen van energie (zon, wind, kernenergie). "Samengevat: de emissiereductie is zowel haalbaar als betaalbaar en ook nodig om de EU-doelstelling te halen."

Kees van der Klein van ECN ging in op de uitdaging van duurzame energie. Hij vond ook dat we alles uit de kast moeten halen om de 30 procent emissiereductie te bereiken. "Daarvoor moeten we de inzet van zonne-energie ieder jaar verdubbelen, op het gebied van windenergie moeten we ieder jaar een windpark van 500 megawatt bouwen en voor de teelt van biomassa hebben we een gebied nodig zo groot als Noord- en Zuid-Holland." Hij stond stil bij de inzet van waterstof als duurzame energiebron. "Het is een klimaatneutrale energiebron, maar het is een lange termijn optie met hoge aanloopkosten. Marktconforme technologieën zijn momenteel nog niet beschikbaar."

— Probleemeigenaar

— Gertjan Lankhorst, directeur-generaal van het ministerie van Economische Zaken, wees er op dat zijn ministerie de klimaatproblematiek buitengewoon serieus neemt en dat duurzame energie actief gestimuleerd moet worden. "Ons nationale energie- en klimaatbeleid loopt in de pas met Europa. Wij zetten in op de omschakeling van soorten energiegebruik. Daaronder vallen efficiënt groen gas, ketenefficiency, groene

grondstoffen, alternatieve motorbrandstoffen en duurzame elektriciteit. Daarnaast beseffen wij heel goed dat er wat gedaan moet worden aan de lange procedures om bijvoorbeeld windmolens ergens te kunnen plaatsen. Ook gaan we een proef doen met de opslag van CO₂ in een leeg gasveld op het continentaal plat.”

Tijdens de plenaire discussie werd naar voren gebracht dat het klimaatprobleem samenhangt met volksgezondheid en de beschikbaarheid van water, maar dat er mondiaal niet een probleemeigenaar aan te wijzen is. Maar volgens staatssecretaris Van Geel (nu wel lijfelijk aanwezig) wil het kabinet dat Europa moreel leiderschap toont na het Kyoto-tijdperk. Vooralsnog blijft wel een grote zorg dat Amerika als grootste olie-importeur niet meedoet aan het Kyoto-protocol. Lichtpuntje is wel dat Amerika actief is op het punt van waterstof om minder afhankelijk te zijn van olie.

Ondertussen is voor ons Nederlanders wel duidelijk dat straks dat huisje in Frankrijk niet meer nodig is voor lekker weer. Een drijvend huisje hier met zwembroek en vis-hengel binnen handbereik vormt een heel aardig alternatief. Is ook veel makkelijker bereikbaar. Wel een paraplu meenemen.

Meer informatie:
www.klimaatportaal.nl en
www.energietransitie.nl.